

Bringing the Convention closer to home
La Convention à votre porte

Pareiškimo priimtumas¹

1. Pareiškimo formuliaras ir Teismo reglamento 47 taisyklė.....	1
2. Vidaus teisinių gynybos priemonių išnaudojimas ir šešių mėnesių taisyklė (Konvencijos 35 straipsnio 1 dalis).....	2
3. Piktnaudžiavimas peticijos pateikimo teise (Konvencijos 35 straipsnio 3 dalis).....	3
4. Pareiškimas jau pateiktas Teismui arba kitai tarptautinei organizacijai (Konvencijos 35 straipsnio 2 dalis).....	3
5. Nukentėjusio asmens statusas (Konvencijos 34 straipsnis).....	3
6. Valstybės atsakomybė (<i>Ratione personae</i>) (Konvencijos 35 straipsnio 3 dalis).....	4
7. Jurisdikcija teritorijos atžvilgiu (<i>Ratione loci</i>) (Konvencijos 35 straipsnio 3 dalis).....	4
8. Jurisdikcija laiko atžvilgiu (<i>Ratione temporis</i>) (Konvencijos 35 straipsnio 3 dalis).....	4
9. Ginčo dalykas byloje (<i>Ratione materiae</i>) (Konvencijos 35 straipsnio 3 dalis).....	5
10. Nebuvimas didelės žalos (Konvencijos 35 straipsnio 3 dalies (b) punktas).....	5
11. Aiškiai nepagrįstas pareiškimas (Konvencijos 35 straipsnio 3 dalis).....	5
12. Paskutinės pastabos.....	6

Europos Žmogaus Teisių Teismas atmeta kaip nepriimtinus apie 90% visų gautų pareiškimų. Ši statistika ir mūsų praktika rodo, kad daugumai pareiškėjų bei nemažai daliai teisininkų reikėtų geriau susipažinti su pareiškimų priimtumo reikalavimais.

1. Pareiškimo formuliaras ir Teismo reglamento 47 taisyklė

Siekdami, jog Jūsų pareiškimą Teismas pripažintų priimtinu, pirmiausia privalote pateikti visą informaciją, kurios yra reikalaujama pareiškimo formuliare. Pavyzdžiui, Jūs turite surašyti savo bylos santrauką; užpildyti formuliaro skiltį apie pažeidimus ir formuliaro pabaigoje padėti originalų parašą. Taip pat privalote pridėti visus pagrindžiančius dokumentus, tokius kaip nacionalinių teismų sprendimai.

Jūsų pareiškimas negali būti anonimiškas.

¹ © Europos Tarybos/Europos Žmogaus Teisių Teismas, 2015
Teismas nėra saistomas šio teksto turinio.

Privalote nurodyti savo vardą ir pavardę, tam, kad būtų įmanoma nustatyti tapatybę.

Jeigu nenorite, kad Jūsų tapatybė būtų viešai atskleista, galite pateikti tokį prašymą pareiškimo formuliare arba nedelsiant po jo pateikimo. Privalote nurodyti šio prašymo padavimo priežastis ir paaiškinti kokią įtaką Jums gali turėti tapatybės atskleidimas. Tik Teismas gali priimti sprendimą šiuo klausimu. Jeigu anonimiškumas bus suteiktas, į Jus bus kreipiamasi inicialais arba tiesiog viena raide. Jeigu anonimiškumo nesuteiks, Jūsų vardas ir pavardė atsiras visuose Teismo skelbiamuose dokumentuose internete esančioje HUDOC duomenų bazėje.

Prašome prisiminti, kad visi dokumentai, susiję su Teismo 47 taisykle, gali būti randami Teismo interneto svetainės skiltyje pavadinimu "Applicants"².

2. Vidaus teisinių gynybos priemonių išnaudojimas ir šešių mėnesių taisyklė (Konvencijos 35 straipsnio 1 dalis)

Jūs privalote pateikti tinkamai užpildytą pareiškimo formuliarą prieš pasibaigiant imperatyviam šešių mėnesių terminui. Tik tinkamai užpildyto pareiškimo pateikimas nutraukia šio šešių mėnesių termino eigą.

Jūs turėtumėte išsiųsti savo pareiškimo formuliarą paštu iškart kai tik tai taps įmanoma dar tebesitęsiant šiam šešių mėnesių periodui. Šeši mėnesiai pradedami skaičiuoti nuo galutinio vidaus teismo sprendimo, įrodančio, kad Jūs išnaudojote visas vidaus teisinės gynybos priemones. Jeigu galutinio vidaus sprendimo data yra sausio 20-a, Jūs privalote išsiųsti pareiškimo formuliarą ne vėliau nei iki liepos 20-os dienos vidurnakčio. Ta aplinkybė, kad paskutinė šešių mėnesių termino diena tenka šeštadieniui, sekmadieniui ar oficialios šventės dienai, neįtakoja šio termino.

Prašome atkreipti dėmesį, kad įsigaliojus Protokolui Nr. 15, šešių mėnesių terminas bus sumažintas iki keturių mėnesių.

Kalbant apie vidaus teisinės gynybos priemonių išnaudojimą, privalote savo valstybėje išnaudoti visas teisinės gynybos priemones, kurios skirtos atstatyti pažeistas teises (atlyginti žalą) dėl tos situacijos, kuria skundžiatės. Tai paprastai reiškia ieškinio (skundo) pateikimą atitinkamai civiliniuose, baudžiamuosiuose ar administraciniuose teismuose, taip pat apeliacinį skundą, kai tai numatyta, ir netgi tolimesnę apeliaciją aukštesniam teismui, tokiam kaip Aukščiausiasis Teismas arba Konstitucinis Teismas, jeigu šie egzistuoja.

Be to, privalote laikytis taikytinų nacionalinės teisės normų ir procedūrų. Jeigu Jūsų ieškinio (skundo) atžvilgiu nacionaliniai teismai negalėjo priimti sprendimo, nes Jūs praleidote jo pateikimo terminą, nustatytą nacionalinėje teisėje, tai Jūsų skundas Strasbūro Teismui gali būti pripažintas nepriimtiniu.

Ir galiausiai, kol Jūsų byla nagrinėjama nacionaliniuose teismuose, privalote nurodyti jiems bent jau esmę to paties Konvencijos pažeidimo, dėl kurio skundžiatės mums.

---

² <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/lit>

3. Piktnaudžiavimas peticijos pateikimo teise (Konvencijos 35 straipsnio 3 dalis)

Pareiškimas gali būti pripažintas nepriimtiniu dėl piktnaudžiavimo peticijos pateikimo teise.

Tai tokie atvejai, kai Jūs klaidinate Teismą pateikdami pareiškimą netikru vardu arba klastodami dokumentus; ar kai neinformuojate Teismo apie svarbias aplinkybes savo byloje, kurios yra esminės Jūsų bylos nagrinėjimui, arba pokyčius, kurie atsirado vykstant bylos nagrinėjimui Strasbūro Teisme, tokius kaip nacionalinio teismo sprendimo priėmimas Jūsų naudai.

Pareiškimas taip pat gali būti pripažintas nepriimtiniu, jeigu vartojate necenzūrinę kalbą, pavyzdžiui, įžeidžiančius pasakymus, ar kai pažeidžiate konfidencialumo pareigą derybose dėl taikaus ginčo išsprendimo.

4. Pareiškimas jau pateiktas Teismui arba kitai tarptautinei organizacijai (Konvencijos 35 straipsnio 2 dalis)

Pareiškimas gali būti pripažintas nepriimtiniu, jeigu Strasbūro Teismas jau yra išnagrinėjęs Jūsų pateiktą pareiškimą, kuris paremtas tais pačiais faktais ir skundais.

Tai taikoma ir pareiškimui, kuris yra iš esmės toks pats kaip ir byla, kurią Jūs esate pradėjęs kitoje tarptautinėje organizacijoje, pavyzdžiui, JT Žmogaus teisių komitete.

5. Nukentėjusio asmens statusas (Konvencijos 34 straipsnis)

Jūs galite tvirtinti buvus pažeidimą, tik jeigu pats esate to pažeidimo auka.

Galite būti tiesiogiai nukentėjęs asmuo. Pavyzdžiui, jeigu esate nukentėjęs dėl netinkamo elgesio su Jumis įkalinimo įstaigoje, kurio vidaus teismas dar nėra pripažinęs ar pasmerkęs kaip neteisėto, arba dėl kurio Jūs nesate gavę pakankamo žalos atlyginimo.

Jūs galite būti ir netiesiogiai nukentėjęs asmuo. Taip atsitinka, pavyzdžiui, kai tiesiogiai nukentėjęs asmuo miršta prieš pareiškimo pateikimą Strasbūro teismui, ir Jūs, kaip artimas giminaitis, esate teisiškai suinteresuotas paduoti skundą, pavyzdžiui, dėl Jūsų giminaičio mirties ar dingimo. Tačiau tuo atveju, jeigu Jūsų skundas nėra pakankamai susijęs su mirtimi ar dingimu, Jums nukentėjusio asmens statusas gali būti nepripažintas.

Jūs galite būti potencialiai nuo pažeidimo nukentėjęs asmuo. Jeigu esate užsienietis, kurį nuspręsta išsiųsti iš šalies, o šis sprendimas dar neįvykdytas, ir kai toks įvykdymas gali kelti pavojų dėl nežmoniško ar žeminančio elgesio, arba kankinimo priimančioje valstybėje.

Ir galiausiai, kai nukentėjęs asmuo miršta bylos Strasbūro Teisme nagrinėjimo metu, jeigu esate paveldėtojas arba artimas giminaitis, galite tęsti bylą jo vardu, jeigu galite pagrįsti teisėtą interesą tą daryti.

6. Valstybės atsakomybė (*Ratione personae*) (Konvencijos 35 straipsnio 3 dalis)

Pažeidimą, dėl kurio skundžiatės, turi būti padariusi valstybė atsakovė arba jo padarymas turi būti priskirtinas jos atsakomybei.

Jūsų pareiškimas gali būti pripažintas nepriimtiniu dėl netinkamo atsakovo, kai:

- jis paduotas prieš privatų asmenį;
- jis paduotas prieš valstybę, kuri nėra ratifikavusi Konvencijos ar jos protokolų;
- jis paduotas tiesiogiai prieš tarptautinę organizaciją, tokią kaip Europos Sąjungos institucijos, kurios dar nėra prisijungusios prie Konvencijos. Tačiau jeigu Jūsų skundas nukreiptas prieš ES valstybes nares, kai tai liečia ES teisės įgyvendinimą, pareiškimas gali būti pripažintas priimtiniu.

Pareiškimą galite paduoti, jeigu esate privatus asmuo arba esate nevyriausybinė organizacija, tokia kaip asociacija arba privati įmonė. Galite pateikti pareiškimą nepriklausomai nuo to, kokia Jūsų pilietybė, imigracinis statusas ar veiksnumas.

7. Jurisdikcija teritorijos atžvilgiu (*Ratione loci*) (Konvencijos 35 straipsnio 3 dalis)

Pažeidimas, dėl kurio skundžiatės, turi būti įvykęs atitinkamos valstybės narės teritorinėje jurisdikcijoje arba teritorijoje, kurią ji realiai kontroliuoja.

Taigi, pavyzdžiui, valstybė atsakovė gali būti atsakinga už jos diplomatinių ir konsulinių atstovybių darbuotojų aktus, jeigu jų atlikimas susijęs su diplomatine misija, įgyvendinant valdžią ir kontrolę privačių asmenų atžvilgiu už valstybės teritorijos ribų.

8. Jurisdikcija laiko atžvilgiu (*Ratione temporis*) (Konvencijos 35 straipsnio 3 dalis)

Aktai ar aplinkybės dėl kurių skundžiatės turi būti įvykę po to, kai Konvencija buvo įsigaliojusi atitinkamos valstybės atsakovės atžvilgiu.

Vis dėlto, Jūsų pareiškimas gali būti pripažintas priimtiniu, besitęsiančios situacijos atveju, kuri prasidėjo prieš ratifikavimą ir išliko po tos datos. Pavyzdžiui, Teismas yra pasisakęs, kad jis turi jurisdikciją nagrinėti bylas dėl dingimų, kurie įvyko trylika metų prieš tai, kai valstybė atsakovė pripažino individualios peticijos teisę. Iš tiesų, dingimas nėra "trumpalaikis" įvykis ar aktas, tad dėl šios priežasties procedūrinė pareiga ištirti išlieka taip ilgai, kol nepaaiškėja pradingusio asmens likimas, net jeigu jo mirtis gali būti preziumuojama.

9. Ginčo dalykas byloje (*Ratione materiae*) (Konvencijos 35 straipsnio 3 dalis)

Jūs privalote nurodyti ir remtis Konvencijos straipsnyje įtvirtinta teise, kuri yra saugoma pagal Konvenciją ar jos protokolus, pavyzdžiui, teisė į gyvybę ar teisė į veiksmingą teisinės gynybos priemonę. Jūsų pareiškimą Teismas gali atmesti kaip nesuderinamą, atsižvelgdamas į ginčo dalyko pobūdį. Jei Jūs, pavyzdžiui, reikalaujate teisės į vairuotojo pažymėjimo išdavimą, arba teisės patekti į ir apsistoti valstybėje narėje, kurios piliečiu Jūs nesate.

Pareikštas skundas turi patekti į Jūsų nurodomos Konvencijos teisės taikymo sritį, pavyzdžiui, teisė į teisingą bylos nagrinėjimą, teisė į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą, teisė į nuosavybės apsaugą. Tad, pavyzdžiui, teisingo bylos nagrinėjimo garantijos pagal Konvencijos 6 straipsnį nėra taikomos prieglobsčio suteikimo ar deportacijos procedūroms, arba daugumai su mokesčiais susijusių procedūrų.

10. Nebuvimas didelės žalos (Konvencijos 35 straipsnio 3 dalies (b) punktas)

Jūsų pareiškimas gali būti pripažintas nepriimtiniu, jeigu Jūs nepatyrėte didelės žalos.

Taip gali būti tuo atveju, kai Jūsų skundas susijęs su nežymiu finansiniu praradimu. Pavyzdžiui, jeigu Jūs skundžiatės, kad nebuvo įvykdytas teismo sprendimas dėl 34 eurų arba dėl 200 eurų dydžio neišmokėtos atlyginimo dalies. Teisės pažeidimas privalo pasiekti minimalų sunkumo lygį, tam, kad jis galėtų būti svarstomas tarptautiniame teisme.

Vis dėlto, šio kriterijaus taikymas yra ribojamas dvejomis sąlygomis: (i) kai bylos nagrinėjimas iš esmės yra būtinas dėl pagarbos žmogaus teisėms (vienoje byloje, kurioje ginčijama suma buvo tik 17 eurų, Teismas pripažino, kad principinis sprendimas buvo būtinas, nes tai buvo pirmoji byla po to kai įvyko pasikeitimas nacionalinėje teisėje; (ii) kai Jūsų bylą valstybės vidaus teismas turi būti tinkamai išnagrinėjęs (pavyzdžiui, vienoje byloje Teismas pripažino pareiškimą dėl 70 eurų priimtiniu, nes vidaus teisėje nebuvo numatyta teisė į veiksmingą teisinės gynybos priemonę).

Prašome atkreipti dėmesį, kad Protokolui Nr. 15 įsigaliojus, šios antrosios sąlygos nebėliks.

11. Aiškiai nepagrįstas pareiškimas (Konvencijos 35 straipsnio 3 dalis)

Jūsų pareiškimas gali būti pripažintas aiškiai nepagrįstu net ir tuo atveju, kai jis tenkina visus anksčiau minėtus formaliuosius priimtimumo kriterijus. Taip gali atsitikti, jei Jūsų pareiškimas neatskleidžia jokio teisių pažeidimo, arba jeigu egzistuoja susiformavusi Teismo praktika, kai panašiose ar identiškose situacijose taip pat nebuvo rasta pažeidimo.

Jūsų pareiškimas gali būti aiškiai nepagrįstas, kai Jūs nepateikėte pakankamai įrodymų, kad pagrįstumėte bylos faktus ir teisinius argumentus, kuriais remiatės. Pavyzdžiui, jeigu nepateikiate paaiškinimo, kodėl Konvencijos straipsnis, kuriuo Jūs remiatės, buvo pažeistas.

Jūsų pareiškimas gali būti pripažintas nepriimtiniu, jeigu jis surašytas taip painiai, jog Teismui yra objektyviai neįmanoma nustatyti Jūsų skundų esmę. Tas pats taikoma ir nutolusių nuo realybės skundų atvejais, tai yra tų, kurie buvo aiškiai išgalvoti ar aiškiai prieštaraujantys sveikam protui.

Ir galiausiai, Strasbūro Teismas nėra “ketvirtos instancijos” teismas; tai nėra nei apeliacinis, nei revizijos, nei kasacinis teismas. Jis negali nei kvestionuoti vidaus teismų nustatytų Jūsų bylos faktų, nei tų teismų atlikto nacionalinės teisės vertinimo ir taikymo, nei Jūsų kaltės ar nekaltumo pripažinimo baudžiamojoje byloje.

12. Paskutinės pastabos

Ir pabaigai, bylos nagrinėjimas Strasbūro Teisme yra nemokamas. Jūs neprivalote būti atstovaujamas advokato, bent jau pradinėje pareiškimo nagrinėjimo stadijoje, turite teisę pateikti savo pareiškimą, surašytą viena iš valstybių narių kalbų.

Prašome įsidėmėti, kad nėra numatyta apeliacijos procedūra norint apskųsti Teismo sprendimą pripažinti Jūsų pareiškimą nepriimtiniu. Jeigu Jūsų byla yra aiškiai nepriimtina, Teismas Jums apie tai tinkamai praneš. Tuo atveju jeigu Jūsų pareiškimas yra priimtinas, Teismas tęs bylos nagrinėjimą ir turės priimti sprendimą ar Jūsų teisės pagal Konvenciją buvo pažeistos.

Dauguma Teismo nutarčių ir sprendimų yra viešai skelbiami HUDOC³ duomenų bazėje.

Tam, kad Jūsų pareiškimas turėtų geriausias galimybes būti priimtas nagrinėti Teisme, prašome atsižvelgti į visus priimtinumą kriterijus, kuriuos paminėjome. Ir nedvejokite ieškoti informacijos Teismo interneto svetainėje, o taip pat HUDOC duomenų bazėje, skelbiamuose kituose Teismo leidiniuose, kaip Praktinis priimtinumą kriterijų vadovas⁴, kurį galite rasti Teismo interneto svetainėje.

---

³ <http://hudoc.echr.coe.int/>

⁴ http://www.echr.coe.int/Documents/Admissibility_guide_LIT.pdf